

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

06 грудня 2012 р.

м. Львів

№ 84-0

НАКАЗ

**Про затвердження «Положення
про запобігання плагіату й коректне застосування
цитат у навчальному процесі
Українського Католицького Університету»**

Відповідно до рішення Вченої Ради від 14.02.2012 (протокол №4)

1. Затвердити «Положення про запобігання плагіату й коректне застосування цитат у навчальному процесі Українського Католицького Університету» (додаток №1).
2. Деканатам Гуманітарного та Філософсько-богословського факультетів ознайомити студентів з «Положення про запобігання плагіату й коректне застосування цитат у навчальному процесі Українського Католицького Університету».
3. Контроль за виконанням наказу покласти на проректора з науково-педагогічної роботи.

Т.в.ректора УКУ

Погоджено:

Проректор з науково-педагогічної роботи

Юрисконсульт

Т.Добко

П.Хобзей

І.Малицька

Додаток №1

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

до наказу № 84-Овід 06 . 12 , 2012 р.

Т.в.о. ректора Українського католицького університету

Т. Добко
« 06 » 12 2012 р.

ПОЛОЖЕННЯ

**про запобігання плагіату й коректне застосування
цитат у навчальному процесі Українського Католицького Університету**

Преамбула

Український Католицький Університет є відкритою академічною спільнотою, яка живе східнохристиянською традицією і виховує провідників суспільства, професіоналів, для служіння в Україні та у міжнародному контексті – в ім'я слави Божої, спільного блага і людської гідності. Один з найважливіших пріоритетів діяльності Університету полягає у вихованні нового молодого покоління, позбавленого тоталітарної спадщини радянської доби й зокрема таких її вад, як корупція. Прагнення студентів і викладачів Університету до високих академічних стандартів, якісної освіти, відкритості до іншого, міжособистісного діалогу, активної суспільної поведінки та служіння Церкві й українському народові неможливі без визнання святості життя кожної особи та поваги до її особистої гідності. Пошук правди й особиста свобода людини у навчальному процесі УКУ є нероздільні від дотримання чітких етичних норм і християнської моралі, артикульованих зокрема в Катехизмі Української Греко-Католицької Церкви «Христос – наша Пасха» (2011 рік). Поширення християнської етики праці та навчання передбачає безкомпромісне неприйняття усіх форм зловживань в системі освіти, наповнення навчання студентів у стінах Університету духом солідарності та пережиття досвіду служіння Богові й людині, що також має практично-пасторальний і соціальний виміри. Плекаючи й оберігаючи духовну й академічну свободу, Університет уможливило студентам і викладачам діяти згідно з власним сумлінням, яке є основою формування суспільно відповідальної особистості та головним двигуном пізнання істини й наукового поступу. Водночас кожен викладач і студент Університету, будучи наділений

правом вільно обрати свою громадянську та наукову позицію, має узгоджувати це своє право з місією УКУ та вимогами навчального процесу. Зокрема, йдеться про дотримання Божих заповідей «Не кради» і «Не пожадай нічого того, що є власністю ближнього твого», що суголосні з такими засадничими принципами, як відмова від плагіату й списування і коректне застосування цитат у навчальному процесі та науково-педагогічній діяльності. Шахрайство, тобто привласненням результатів чужої праці, є несумісне з автентичним християнським життям і визначається правдою, джерелом якої є Воплочений Христос. Людина, як образ і подоба Божа, впродовж свого життя покликана наслідувати Спасителя, що неможливо досягнути без «стояння в правді»: «Хто вірний, у малому поставлю над великим». У цьому контексті плагіат і списування є нічим іншим, як відхиленням від правди¹, відмовою від будування Царства Божого в серці кожного з нас і гріхом (брехнею²), що завдає ран Містичному Тілу Христовому.

¹ «Ти мусиш чинити по ширій правді, щоб жити», «Господь бо справедливий любить правду» (Пс 11:7), «Усі стежки Господні – милість і правда» (Пс 25:10), «Безвинного в путях пильнує правда» (Прип 13:6), «Хто правду чинить йде до світла» (Йо 3:21).

² «Хто кує брехні, не встоїться» (Пс. 101:7), «Хто дихає брехнею, не знайде рятунку» (Прип. 19:5), «Хто дихає брехнею, той загине» (Прип. 19:9), «Брехня для людини – це ганебна пляма» (Сир. 20:24), «Звичка до брехні – нечестя для чоловіка» (Сир.20:26), «Ліпше злодій, ніж безнастанний брехун» (Сир. 20:25), «Ніяка брехня не походить від правди» (1 Йо. 2:21), «Відкинувши брехню, говоріть кожен правду» (Еф. 4:25), «Зрештою відомо хто є батько брехні, бо він брехун і батько лжі» (Йо 8:44).

1. Загальні положення

1.1. Положення про запобігання плагіату й коректне застосування цитат у навчальному процесі та науково-педагогічній діяльності (далі – Положення) створено на підставі законодавства України, Статуту УКУ, Положення про навчальний процес в УКУ, Положення про духовну, громадянську й академічну свободу в УКУ та інших положень УКУ, українського («Положення про запобігання плагіату та впровадження практики належного цитування у навчальному процесі НаУКМА») і міжнародного досвіду запобігання плагіату.

1.2. Це Положення:

- регулює застосування загальних засад та правил наукової етики в письмових роботах Студентів і наукових дослідженнях та методичних розробках Викладачів УКУ;
- визнає академічну й професійну етику та повагу до авторських прав ключовими засадами організації навчального процесу й науково-дослідної роботи та покликане сприяти впровадженню практики належного цитування шляхом закріплення визначення поняття та форм плагіату, методів запобігання його поширенню, процедури розгляду та фіксування фактів плагіату, а також наслідків його вчинення в межах УКУ;
- має на меті підвищення якості організації навчального процесу, рівня дисципліни Студентів при виконанні навчальних завдань у вигляді письмових робіт, а також забезпечення дотримання Студентами УКУ вимог щодо оформлення письмових робіт і наукових досліджень та відповідальність за їхнє порушення.

2. Визначення плагіату та його форм

2.1. У цьому Положенні терміни вживаються к такому значенні:

- *плагіат* – це оприлюднення Студентом, повністю або частково, чужого твору науки, літератури, мистецтва (ідеї, результатів дослідження, відкриття, раціоналізаторської пропозиції) під своїм іменем, а також відтворення Студентом у своїй самостійній письмовій роботі чи науковому дослідженні текстів інших авторів, що опубліковані в паперовому чи електронному вигляді, без відповідного покликання на їхнє джерело;
- *письмова робота* Студента – будь-яке письмове завдання, що виконується Студентами УКУ в межах навчального процесу під час проміжного та підсумкового контролю знань відповідно до програми навчальної дисципліни, а

також під час державних іспитів. Письмові роботи охоплюють також реферати, контрольні роботи, тези, курсові й магістерські роботи, звіти про результати практичних досліджень тощо;

- *оприлюднення* – у випадку Студента подання твору викладачеві (на кафедру) або його публічна презентація; у випадку Викладача публічне оприлюднення результатів наукового дослідження чи науково-педагогічної праці у формі публікації на паперових чи електронних носіях інформації й у засобах масової інформації або ж подання цих результатів на кафедру, в деканат, ректорат, Науковий відділ УКУ тощо чи їхня публічна презентація.

2.2. Плагіатом вважається:

- дослівне відтворення чи копіювання тексту (послідовності набору не менше трьох речень) з книг, статей, Інтернет-ресурсів чи інших джерел без чітково виокремлення копійованого тексту та покликання на автора (джерело);
- перефразування частин тексту інших авторів зі зміною порядку слів або наслідування структури їхньої аргументації без покликання на джерело;
- оприлюднення твору, написаного третьою особою на замовлення Студента чи Викладача;
- списування письмових робіт інших Студентів.

3. Принципи взаємодії між УКУ та Студентами

- 3.1. Відповідно до статуту УКУ, Положення про навчальний процес, *самостійність* виконання всіх навчальних завдань є одним із засадничих підходів до організації навчального процесу. Під час виконання письмових робіт Студент повинен підтвердити свій рівень володіння знаннями, практичними навичками, професійною майстерністю, а також дотримуватись законодавства України, Статуту УКУ, Положення про навчальний процес та інших положень, моральних та етичних норм щодо авторських прав інших осіб.
- 3.2. Відповідно до пункту 1.1 «Університетська автономія і академічна культура» Положення про навчальний процес УКУ, Студент, демонструючи «відданість принципам академічної етики та університетської автономії», зобов'язаний «відмовитися від застосування будь-яких недоброчесних практик в академічному житті, [й зокрема] списування, плагіат».
- 3.3. Згідно з пунктами 5.7.1, 5.7.2, 5.7.3, 5.7.4 параграфу 5.7 «Списування і плагіат» Положення про навчальний процес УКУ, в Університеті категорично заборонені списування, плагіат та інші форми обману. Якщо викладач чи інші офіційні особи,

які проводять контрольну роботу, письмові тести чи іспит, зауважили факт списування або плагіату, вони повинні, беручи до уваги моральний аспект проблеми та опираючись на Положення про духовну, громадянську й академічну свободу в УКУ та інші положення УКУ, подати на кафедру та у деканат доповідну записку про факт списування або плагіату.

- 3.4. У разі підтвердження призначеним експертом чи експертною комісією факту плагіату, Студентові вноситься догана із занесенням в особову справу. Якщо студент списував під час іспиту чи під час проведення інших форм семестрового контролю або представив індивідуальну роботу (реферат, курсову, дипломну працю), яка є плагіатом або містить елементи плагіату, він повинен повторно скласти іспит (захистити контрольну роботу) або виконати повторно індивідуальне завдання.
- 3.5. Якщо спроба списування чи плагіату повториться знову, студента відраховують з Університету або ж позбавляють диплому УКУ. Рішення про ненадання диплому УКУ приймає Вчена Рада УКУ.

4. Рекомендації з попередження плагіату

у навчальному процесі та в науково-педагогічній діяльності

4.1. Профілактика плагіату в навчальному процесі

Профілактика плагіату в навчальному процесі УКУ здійснюється шляхом:

- формування, видання та розповсюдження серед Студентів факультетами та/чи кафедрами УКУ методичних матеріалів з уніфікованим визначенням вимог щодо належного оформлення покликань на використані у письмовій роботі матеріали;
- запровадження у рамках ознайомчих та/чи професійно-орієнтованих курсів на першому році бакалаврату, ліценціату та магістерських програм модулів з основ наукового письма та дослідницької роботи з вивченням вимог до написання письмових робіт та особливою увагою до принципів самостійної роботи над письмовими завданнями, коректного застосування інформації з інших джерел та уникнення плагіату, а також правил опису джерел та оформлення цитувань;
- інформування викладачів, що вони, як керівники курсових і магістерських робіт, несуть персональну відповідальність за недопущення Студентами плагіату;
- повідомлення Студентів про це Положення та наслідки вчинення плагіату, що ним передбачені, під час підписання угоди з УКУ;
- забезпечення доступу кожному Студентові та Викладачеві УКУ до повної версії цього положення на веб-сторінці УКУ.

4.2. Рекомендація до впровадження в навчальній та науково-педагогічній роботі

Відповідно до пункту 3.12 Положення про навчальний процес УКУ, «викладач зобов'язаний дотримуватися вимог Університету щодо контролю за списуванням студентів та плагіатом». Під час планування навантаження та формулювання письмових завдань для Студентів Навчальній частині, деканатам факультетів, кафедрам та викладачам УКУ рекомендується:

- замінити реферативні письмові роботи альтернативними творчими завданнями, що сприяють самостійному підходу Студента до їхнього виконання, зокрема: тезами, есе, рецензіями, оглядами літератури, підготовкою презентацій тощо;
- розглядати можливість заміни однієї об'ємної письмової роботи в межах курсу кількома меншими за обсяг;
- розраховувати обсяг письмових робіт із врахуванням навантаження на Студентів за іншими курсами;
- розмежувати завдання за рівнем складності для Студентів бакалаврату, ліценціату та магістерських програм;
- вимагати від Студентів представлення на кафедрах письмових робіт (зокрема курсових і магістерських) не менше ніж за 10 днів до їхнього публічного захисту.

5. Порядок розгляду факту плагіату

5.1. Встановлення факту плагіату

5.1.1. Викладач, оцінюючи письмову роботу студента і зафіксувавши наявність плагіату, зобов'язаний не зарахувати дану роботу, оцінивши її в «нуль» балів, та письмово поінформувати протягом двох робочих днів про виявлений факт плагіату завідувача кафедри, на якій навчається Студент, та завідувача кафедри, на якій викладається даний курс, а також ставить до відома проректора з науково-педагогічної роботи і деканат, а за його посередництвом – Студентську Раду. Курсові та кваліфікаційні роботи, в яких виявлено ознаки плагіату, не допускаються до захисту. У такому разі тема письмової роботи Студента змінюється.

5.1.2. Студент, який не згоден з рішенням викладача чи екзаменаційної комісії з рішенням викладача щодо встановленого факту плагіату та не зарахуванням відповідної письмової роботи, має право протягом двох робочих днів звернутися до завідувача кафедри, на якій викладається даний курс, або ж до деканату, для перевірки наявності чи відсутності факту плагіату.

5.1.3. Студент подає завідувачу кафедри або ж декану заяву з проханням про перевірку наявності чи відсутності факту плагіату в письмовій формі. Заява має містити коротке письмове пояснення суті справи, контактну інформацію, підпис заявника та дату подання. До тексту заяви додається копія роботи, яка розглядається. Без зазначених документів заява до розгляду не приймається.

5.1.4. Протягом двох робочих днів після отримання заяви деканат факультету призначає викладача чи групу викладачів для перевірки матеріалів щодо встановлення факту плагіату. Термін перевірки становить не більше п'яти днів з моменту одержання доручення експертом.

5.1.5. На викладача (групу викладачів) покладається обов'язок зібрати та дослідити необхідні матеріали для проведення перевірки, та у разі необхідності, заслухати пояснення студента, робота якого перевіряється, та викладача, який зафіксував факт плагіату.

5.1.6. Викладач представляє завідувачові кафедри та деканату в письмовій формі висновок про результати перевірки щодо наявності чи відсутності достатніх підстав для встановлення факту плагіату.

5.1.7. За поданням завідувача кафедри деканат на підставі висновку експерта ухвалює остаточне рішення про наявність чи відсутність факту плагіату в роботі та доводить його до відома студента, а також Студентської ради.

5.8. Завідувач кафедри, на якій викладається навчальна дисципліна, передає декану відповідного факультету подання щодо застосування заходів впливу до Студента, в роботі якого встановлено факт плагіату.

5.2. Наслідки у випадку встановлення факту плагіату

5.2.1. До Студента УКУ у випадку встановлення факту плагіату може бути застосовано два види заходів впливу:

–академічні (не зарахування роботи);

–дисциплінарні (догана, письмове попередження від декана факультету, відрахування з УКУ);

5.2.2. Обидва вищезазначені заходи впливу можуть бути застосовані одночасно.

5.2.3. Наявність не менше двох фактів плагіату у роботах Студента є підставою для позбавлення Студента диплому УКУ, рішення про яке приймається Вченою радою за відповідним поданням деканату

6. Прикінцеві та перехідні положення

6.1. Це положення в повному обсязі набирає чинності з 1 березня 2012 року

6.2. З метою забезпечення ефективності застосування цього положення деканати наприкінці навчального року готують стислий висновок щодо практики його реалізації, який може містити рекомендації щодо внесення змін та доповнень. Такий висновок вноситься на розгляд Вченої Ради УКУ для подальшого розгляду та ухвалення відповідного рішення.